

NAŠE HLASY

INDEPENDENT CZECHOSLOVAK WEEKLY

NEZÁVISLÝ ČESKOSLOVENSKÝ TÝDENÍK

No. 31 (427) Vol. XI.

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT,
OTTAWA, AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH.

August 21, 1965.

JAN PAPÁNEK

HLADÁ SA MIER

Okrem komunistickej Číny, kom. Vietnamu, Kuby a niektorých arabských štátov niet dnes snáh nikoho, kto by priznal, že chce vojnu riešiť svetové politické problémy alebo svoje územné požiadavky. Každý chce mier. Neprízná, že má nároky voči druhým a poikiaľ ich má zdorazňuje, že chce docieľiť ich uspokojenie mierovými cestami.

Spojené národy boli koncom minulej vojny vytvorené, aby udržali a zaistili taký mier. V celku sa im podarilo behom dvadsiatich rokov jestvovania zabrániť ďalšiemu svetovému konfliktu i keď sme svedkami stálych lokálnych alebo regionálnych ozbrojených konfliktov vo všetkých končinách sveta. Najchúlostivejšia situácia je dnes v juhovýchodnej Ázii, kde sú plne angažované Spojené štáty. Bez ich pevného stanoviska a postupu by sa vojne nezabránilo i keď sú mnohými odsudzované. Spojené národy prechádzajú politickou i finančnou krízou, nie sú schopné svet viesť a behom posledného roku dokonca ani normálne nefungujú. Valné zhromaždenie nezasadá i keď sa formálne sídlo v San Francisku na dvadsiate výročie podpísania Charty. Boli tam prítomní zástupcovia 113 členských štátov a prehovorilo tritiat rečníkov. Každý chcel mier, a zdorazňoval vykonanú prácu a potrebu Spojených národov pre budúcnosť. Len sovietský zástupca mal paličskú reč zahrotenú proti Spojeným štátom. Adlai Stevenson ju pomenoval rečou studenej vojny nie mieru. Všeobecne sa očakávalo, že prezident Spojených štátov v svojej reči bude politicky kapitulovať a prisľúbiť uhradenie dlhov Spojených národov, zavinených Sovietmi a Franciou. Nestalo sa tak a bolo veľké rozčarovanie a sklamanie.

Človek v duchu porovnával ovzdušie akéhosi defaitizmu s ovzduším pred dvadsiť rokami, keď sme pomáhali písať Chartu a tvoriť Spojené národy. I vtedy boli ťažkosti, najmä so Sovietmi. Všetci ich mali, ale zvlášť československá delegácia, ktorá postupovala v jednaniach pomerne samostatne. Boli sme plní nádeji, že oslobodené Československo tomuto tlaku odolá. Nebol vtedy ani problém v složení delegácie, ktorej traja členovia z piatich boli Slováci.

Terajšie dvadcatročné jubileum v San Francisku opravdu sklama-lo. Okrem reči - a niektorých veľmi dobrých - a túžby po mieru, neprineslo nič kladného. Spojené národy konajú veľkú prácu na poli hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja, ale mier musí byť chránený silami mimo Spojené národy. Deje sa tak vo Vietname, v Lat. Amerike a rôznymi obrannými spoločenstvami vo všetkých končinách sveta. Odzbrojovacia konferencia složená zo všetkých 114 členských štátov Sp. národov, ktorá zasadala v New Yorku celé jaro nepriniesla žiadneho výsledku a zdá sa, že ani 18 členný výbor, ktorý zasadá teraz v Ženeve mnoho nevykoná.

Okrem toho sa stupňuje určité rozvírovanie neistoty aj v západnej Európe. Gen. de Gaulle sa odpútava od ostatného slobodného sveta - uvoľňuje európske hosp. súrúčenstvo, oslabuje politické i vojenské obranné spoločenstvá, odmieta účasť na odzbrojovacích jednaniach a nechce vyrovnať dlhy Spojeným národom.

Tiež Nemci stupňujú svoju revizionistickú propagandu. Na čele kampane sú odsunutí Nemci. Chcú zasa roztrhať Československo ako pripravovali Mnichov. Ukázalo sa to na ich sjazde začiatkom júna 1965 v Stuttgarte, kde zasa požadovali sebeurčenie a návrat vrah nemeckých území v Čechách, na Morave a vo Sliezsku. Hlavnými predstaviteľmi tejto osilenej revizionistickej kampane sú min. Seeborn a poslanec Jaksch. Na zdoraznenie ich požiadaviek sa sjazdu zúčastnili i nároky podporovali - minister Lemmer, predseda bavorskej vlády Goppel a predseda vlády Baden-Württemberg Kriesinger. A prezident Nem. fed. republiky im poslal pozdravný telegram.

Zatiaľ zdorazňujú uskutočňovanie svojich požiadaviek mierovými cestami a prostriedky. Propagandu a politický tlak však zvyšujú stále ako to robili pred Mnichovom. Nemecká vláda nechce alebo už nemá dost síly zastaviť to.

Tetno vývoj však začína pôsobiť starosti i vo Spojených štátoch.

Denná tlač, rozhlas i periodické časopisy sa tým začínajú zaoberať. Poukazujú, že to nie je cesta k mieru v strednej Európe ani vo svete.

Vecou sa propagačne zaoberá komunistický režim v Československu, ktorý rozposlal koncom júna 1965, všetkým členom Spojených národov dlhé memorandum, v ktorom sa ohradzuje proti tejto revizionistickej politike Nemecka.

Revizionistickú politiku propaguje v Nemecku minister Seeborn a hlavne sociálne demokratický poslanec Wenzel Jaksch. Tento napísal minulý rok knihu, stále prednáša a píše proti Československu. V Sudeten Bulletin z apríla 1965 dokonca napísal, že niektorí protikomunistickí exulanti Česi "neustále pripomínajú 200 mŕtvých občanov Lidie, ktorých smutný osud bol vyprovokovaný vraždou skupinou Dr. Beneša." Seeborn prehlásil vo februári 1965, že sudetskí Nemci utrpeli "desaťkrát viac od Čechov ako Česi utrpeli od nacistických barbarstiev v Lidiciach. Sám kancler Erhard prehlásil podľa New York Times z 23. marca 1964, že Bonn nikdy neopustí "legitimné nároky" na svoje bývalé východné územia.

Celá táto nemecká kampan proti Československu je tým pozoruhodnejšia, že v New Yorku Shromaždenie potlačených národov, ktorého členmi sú aj niektorí exulanti z Československa, rozdáva medále rôznym politickým činiteľom a publicistom sveta za ich proti komunistickú činnosť. A medzi tými, čo boli takto vyznamenaní sa nachádza i nemecký sociálne demokratický poslanec Wenzel Jaksch.

V tejto dobe úsilia po celom svete, ale najmä v Spojených štátoch o zastavenie komunistického výboja a udržanie mieru cestou Spojených národov i mimo ne, je charakteristické pre Nemcov, že zasa zvyšujú nápor proti Československu a strednej Európe. Hlavného exponenta tejto nemeckej propagandy a politiky Wenzela Jakscha Shromaždenie potlačených národov vyznamenáva medálou. A napomáhať tom ti, čo hlásajú svrchovanosť pre Slovensko a zakazujú nám dovolávať sa Masaryka a jeho ideologie.

NOVÍ UPRCHLÍCI PŘIJÍZDĚJÍ

Během července se do Kanady přistěhovali další uprchlíci československého původu a to hlavně z táborů v Traiskirchen v Rakousku a v Zirndorfu v Západním Německu. Usadili se hlavně v Montrealu a v Torontě a s pomocí imigračních úřadoven v obou střediscích již všichni našli vhodné ubytování a první zaměstnání. Mezitím se v Zirndorfu sestavuje nový transport našich lidí, který má přijet v polovině srpna; většina z nich má namířeno do Britské Kolumbie.

Slovenský luteránský kostel sv. Pavla na Clinton Avenue uvítal první červencovou neděli ve svém středu nejen nového duchovního správce, ale také rodinu krajana D. Kolníka, který do Toronta přijel se ženou a třemi malými dětmi z Rakouska. Pochází z početné slovenské kolonie v severní Jugoslavii. Jeho rodiny se zvlášť obětavě ujali M. Borov a J. Sabol. Rodina Petkovských, která rovněž pochází z Jugoslaviie, pozvala pak celou rodinu krajana Kolníka na starokrajovou večeri, během které skutečně pookřáli a zapomněli na útrapy dlouhé cesty. Dnes má rodina čtyřpokojový byt v činžovním domě s nízkým nájmem v blízkosti Masaryktownu. Nejnutnější nábytek jim zdarma poskytl jedna torontská pomocná organizace. Za pomoci přátel z luteránského sboru dostal krajjan Kolník místo v jedné místní továrně. Než však dostal první výplatu stala se mu nehoda: utrpěl lehké poranění v práci a nemohl tři dny dělat. Když se o jeho problému dověděl Dámský odbor torontské odbočky ČSNŠ, poskytl rodině finanční pomoc právě ve chvíli, kdy toho bylo nejméně zapotřebí.

Z nově přichozích, kteří se usadili v Torontě, je beze sporu nejzajímavější případ Aloise Vlachynského, který je hluchoněmý od svých sedmi let a pochází z Uherského Hradiště. Kanada ho přijala jako přistěhovatele po dobré zkušenosti s jiným československým uprchlíkem - hluchoněmým, který sem přijel v roce 1963. Vlachynský čekal na vyřízení vystěhovaleckých formalit v táboře v Traiskirchen od ledna t.r. Před nastoupením do letadla se ve Vídni shodou okolností sešel s kanadským ministrem občanství a imigrace, Hon. J. Nicholsonem, a bylo při tom zdůrazněno na adresu rakouského tisku, že Kanada přijímá také osoby, které mají jistý handicap. Když letadlo společnosti Air Canada s 28mi-letým Vlachynským přistálo na maltonském letišti, uvítala jej v Kanadě skupina našich krajanů. G. J. Corn za Ústředí Československého národního sdružení v Kanadě, J. Čermák za Canadian Fund for Czechoslovak Refugees, G. Meisner za Čs. sportovce v zahraničí a Jan Belan. Přítomní byli také dva úředníci imigrační kanceláře v Torontě. Vlachynský byl zřejmě potěšen, že se hned po přistání, a navíc v jednu hodinu ráno, sešel s krajanem. Setkání bylo srdečné, ačkoli se muselo každé slovo psát. Dnes žije krajjan Vlachynský v krajaňské rodině, která má hluchoněmého syna, a pracuje v jedné továrně na pneumatiky t. j. ve svém oboru. Při návštěvě naší redakce nám sdělil, že byl v ČSSR dobrým hráčem stolního tenisu a že reprezentoval Československo na mezinárodním turnaji hluchoněmých v Jugoslavii koncem loňského roku. Bylo to právě při návratu z tohoto zájezdu, že na rakouském území požádal o politický azyl.

Koncem června t. r. bylo na emigraci do Kanady v táboře Zirndorf přihlášeno celkem 21 osob. Z nich o záruku z Kanady projevil zájem krajjan Jan Polach s patnáctiletou dcerou a s třináctiletým synem. Jeho paní a devítileté dcerce se odchod z ČSSR nepodařil. Ústředí ČSNŠ za dotyčného krajana s dvěma dětmi zaručilo u torontské imigrační kanceláře zvláštním přípisem a podle posledních zpráv z tábora v Zirndorfu bylo vyřizování vystěhovaleckých formalit dopisem urychleno.

Inž. Jiří D., jehož dopis jsme otiiskli v minulém čísle, opravuje v dalším listu svůj dřívější názor, že totiž kanadské imigrační úřady z neznámých důvodů nerady přijímají žádosti našich lidí o vystěhování sem. Píše: "Byl jsem mezitím vyzván, abych se dostavil s celou rodinou do Mnichova k pohovoru na kanadský úřad imigrace. To bylo jaksi pro nás první milé překvapení, že jsme byli pozváni dříve, než byl s námi proveden sond. Dostali jsme informace, že vyšla směrnice, která říká, že mají přednostně vyřizovat rodiny s dětmi. Přijetí v Mnichově bylo velmi hezké a nastalo určité uvolnění po těch zprávách, které předcházely tomuto úřadu. Při konečném pohovoru s p. Mitchellem, který se ptal, kam chceme jít a kde se usídlit v Kanadě, řekl jsem mu, že to ponechám na jeho úsudek. Doporučil mi Vancouver a naznačil, že tam jako zámečník vydělám asi 400 dol. za měsíc a že dostanu k pronajmutí domek o třech ložnicích zařízený za 100 dolarů měsíčně. Mám dojem, že to trochu přehnal a že je patriotem Britské Kolumbie, jelikož se tam narodil a dlouhá léta tam žil, jak říkal. Bylo by zajímavé se spojit s tamní odbočkou Čs. národního sdružení a požádat je o potvrzení výše zmíněných údajů. Koncem pohovoru mi p. Mitchell nechal podepsat žádost o bezúročný úvěr na cestu pro celou rodinu. To vše je tedy pro nás dobrým znamením, že se další procedury nebudou zbytečně protahovat. Teď nám ovšem nastávají další starosti, jak to bude vypadat ve Vancouveru, zda se najde někdo, kdo se nás po přistání ujme. Dostali jsme totiž zprávu, že poletime z Amsterdamu přímo do Vancouveru." Odpověděli jsme p. inž. D. letěcky, že o jeho přiletu bude včas imigrační kancelář ve Vancouveru vědět a že se postará o jeho ubytování a o zaměstnání; navíc, že na přibližné datum přiletu celé rodiny upozorníme naše čtenáře ve Vancouveru.

Architekt Radovan Š. dostal mezitím politický azyl a odstěhoval se z tábora do Norimberka. Naši čtenáři se pamatují na jeho podrobné líčení života v táboře v Zirndorfu a všech procedur spojených s udělením asyly a s vystěhovááním. Kšel v Norimberku místo jako krešl v Čechách asi 2 měsíce vydělávat, aby do Kanady nepřišel s prázdnými rukama. Veškerý materiál o Kanadě nechal v táboře v rukou krajana Drahoše P., který přešel v červnu t. r. a je na samém počátku všech nutných procedur. U něho se mohou informovat všichni další naši lidé, pokud projeví o Kanadu zájem.

Před uzavěrkou listu jsme do redakce dostali zprávu z Bremerhafenu, že odmatud na lodi "Arkadia" vyjíždějí manželé Plášilovi a že míří do Toronta. V Montrealu se hodlá usadit sklářský specialista Miloš Pálpitel s paní, býv. vedoucí výroby v Harrachovských sklárnách. Zjistil si byt a práci předem, požadál nás však, abychom mu umožnili kontakt s naší kolonií v Montrealu. Jak Plášilovi, tak Pálpitel

DOBRÁ VĚC SE PODAŘILA

Je nadevší pochybnost, že přišel na svět první český exilový bestseller. Ani se to anglické slovíčko k tomu nehodí, ale zdá se, že i v Čechách a tak, proč se mu vyhýbat. - Je prostě nová, krásná kniha, ze které bude mít každý radost, knižka tak česká jako žádná jiná, naše, že nenajdete svému srdci bližší a hřejivější. Má skromné jméno - "Č i t a n k a". Reknete si - aha - něco pro děti. Kdepak! - Pro děti také, především pro ně, aby nezapomněly česky, ale stejně tak pro nás, starší i nejstarší maminky a táty i pro ony zapadlé osamělé, aby měli po čem sáhnout, když se jim zasteskne po těch místech tam a oněch časech, kdy jsme bývali doma a všechno kolem bývalo naše. - Sešli se tři dobří lidé, kteří tu knihu udeřali. Především ten, jehož jméno najdete až na poslední straně, docela dole skromně v koutku, totiž Petr Zenkl, který vydáním této knihy splnil svůj dávný úmysl. Kničky on měl vždycky rád a také jich doma, tehdy ještě jako pan profesor, vydal nepřečíslnou řadu. Myslíme však, že žádná se mu tak nepovedla, jako právě tahle. A pak paní Jarmila Uhlířová. Ji patří všechno uznání jako povolané redaktorce a upřímné poděkování. Děkala to jistě s radostí a oddaností a mluvilo to také z každé stránky. A posléze Ladislav Sutnar, náš skvělý grafik, jenž to dílo lásky k naší české zemi zasílbené oblél do čistounkého šatu, do vkusné červenobílé vazby a právem vložil ještě do důstojného pouzdra tak, jak se sluší uchovávat všechno vzácné a drahé. - Tak tedy vznikla Čítanka. A její obsah zcela odpovídá čistému vzhledu. I v ní je všechno čisté. Ne, nečládky z té knihy smutek, žádný pláč, ale tichá krásna domova. Je to jasné a radostné dílo, soubor toho nejkrásnějšího, co ze sebe vydalo české písemnictví od starých kancionálů až po dnešní autory. - Ta prvá část knihy je vybraná s citlivým smyslem pro potřeby mladé dětské duše, ta druhá pak pro všechnu opravdu věrná česká srdce. A není to knižka exulantsky hubená. Pěkný, silný svazek o třech stech stranách a v něm na dvě stě článků, povídek a básní. Je to všechno mluva naší staré vlasti, je to právě ono, po čem člověk tak naléhavě touží, když se stýská. - Mnozí z vás se vrátili z Čech a řekli, že tam už nenašli co hledali. Je to však na dosah ruky - právě v téhle Čítance. Kupte si ji. Nikdo na ni nevydělává. Je šest dolarů a stojí opravdu za to. - Bližší se vánoce a věřte, že jak pro své děti tak pro sebe nenajdete lepší dárek. - Čítanku vydala a rozesílá Rada svobodného Československa, 2051 Park Road N. W., Washington D. C., 20010. - Ale pospěte si - není těch knížek mnoho. - VES -

NOVÝ ŘEDITEL

Po odchodu p. Nell Westové byl ředitelem torontské mezinárodního institutu pro „skupinové služby“ zvolen Robert Kreem, estonský uprchlík. Pan Kreem studoval sociální vědy na univerzitách v Torontu a Otawě a má široké praktické zkušenosti.

Používáme této příležitosti, abychom p. Westové poděkovali za její skvělou práci nejen v Institutu, ale i v UNRRA a jiných organizacích. Byla vždycky naším přítelem.

NESTÁRNOUCÍ CARY GRANT

Jeden z nejúspěšnějších filmových herců Cary Grant se znovu oženil. Dosáhnuv útlého věku 61 let pojal za choť slečnu Cannonovou, údajně 27letou. Odvážný Cary!

Ipitloví přicházejí z uprchlického tábora v Zirndorfu. Doufáme, že všem nově přichozím bude Kanada druhým domovem a že zde s pomocí nás všech najdou dobré uplatnění.

DESTALINISACE VE VLÁDNÍCH KOLEJÍCH

Ferdinand Peroutka

Pod vytrvalým tlakem vládního aparátu destalinisace v Československu ztratila své mládí, své výbuchy. Vláda chvílemi se cítila jako jezdec na splašeném koni, ale už zase má otěže v rukou. Mnozí, můžeme říci mnozí, spisovatelé projevíli pozoruhodnou odvahu, ale vládní tlak i je ztlumil. Ostatně bylo by pochopitelné, kdyby debata se starými stalinisty, do níž se zapletli, je byla důkladně znechutíla a že nakonec mávlí rukou. Vláda povolala do literárního boje všechny tyto své staré papoušky. Přišli, jací jsou: se svou zvláštní necitelností k argumentu, k logice, k intelektuální počestnosti, bez ochoty ještě jednou uvažovat o věcech a prostě bez ustání opakovali, co se kdysi naučili v stalinistických kursech. Byli však se svým vadným myšlením pod ochranou vlády. Vláda sama snad s nimi nesouhlasila ve všem, ale užívala jich jako hrubé střelby.

Tím a oním způsobem vláda dostala destalinisaci do kolejí, v jakých ji chce mít. Nechce destalinisaci odvolat, ale chce ji ovládat. Celý děj nebyl bez výsledků. Některé občanské svobody byly na půl nebo na čtvrt mlčky uznány, a i prostému občanu se snad dýchá volněji. Umění se zbavilo železných pout ždanovštiny a nosí už jen hedvábnější pouta. Vědě bylo dovoleno přijímat nové impulsy, také ze západu. Ekonomistům bylo dovoleno zahrnout ruský model, a pokus o nový hospodářský plán je asi zatím nejvýznamnějším výsledkem destalinisace. Dlouho tájená pravda o mnohých věcech je po kouskách přiznávána. Jak to řekl Hitlerův sekretář Martin Bormann: "Pravda má být jen tehdy řečena, je-li pro to dosti důvodů". Co bude dále, závisí pravděpodobně, jako obvykle, na vyvoji v Rusku.

Po celou dobu destalinisace jedna okolnost mohla připadat záhadnou: komunistické strany, sovětská i československá, bez ustání vyhlášovaly boj proti revisionismu, a při tom nemohlo být žádné pochyby o tom, že samy revidují, někdy důkladně. Nejen v tom tolik záhad, jak by se zdálo. Z mnoha důvodů, zejména z důvodu vlastního prospěchu, evropské komunistické státy nahledly nutnost revise některých dogmat, která příliš stála v cestě normálnímu rozvoji života, vědy a hospodářství. Mimo to evropský komunismus pocítil jakousi potřebu revidovat starou svou brutalitu. Doufejme, že to bylo proto, že v evropském komunismu ožily některé slušné lidské instinkty. Avšak jiné, silně vyvinuté instinkty komunistické strany pudí ji, aby byla všudypřítomna. Jako byla pánem dogmatismu, tak nyní hodlá být pánem revisionismu. Nemohouc revisionistické toužení mas a inteligence potlačit, přidala se k němu. Má své důvody nepřipustit, aby revisionismus se vyvíjel bez ní a proti ní. Lekala se neuctivosti k samotným posvátným základům komunismu, která se v nezávislém revisionismu projevovala. Pokouší se tedy dát sebe a opozici dohromady jako v jeden celek, což bývá jedním z triků umění vládnout. Z toho vyplynula nynější situace, v níž revisionismus sice zvítězil, ale revisionismus pečlivě ohraničený a vládou řízený. Jsou věci, jež žádná komunistická vláda nechce a podle svého přesvědčení a podle svých zájmů ani nemůže revidovat. Snad o destalinisaci panovalo určité, v některých myslích toužebné nedorozumění. Ale destalinisace nikdy, ani na okamžik, nebyla myšlena jako dekomunisace. Komunismus je sociální, hospodářský, kulturní systém, ale vedle toho, patrně i nad tím, je to speciální systém politický. Přířím tohoto systému je trvalá diktatura strany. Spíše komunisté učiní ústupky ve sféře kulturní a hospodářské, než aby ustoupili od svého politického diagramu. Diktatura strany je nedotknutelnější záhada než jiné.

li, jak velice morálně trpěl pod stalinismem, vzdychá a vyhláší je ochotu napravit krivdy. Potom však tento kající se muž se napřímí, přestane vzdychat, začne blýskat očima a řekne pevným hlasem, že straně nesmí být zkriven vlas na hlavě, strana že dále bude vládnout, a at si dá každý pozor, kdo by tomu překážel.

Od samého začátku destalinisace bylo možno předvídat, že dříve nebo později objeví se linie, za kterou strana neustoupí. Strana poněkud zmírnila své výrazy a mluví už jen o "vedoucí roli strany", kde dříve bez ostychu mluvila o diktatuře. Avšak komunisté vždy vynikali v onom dosti nízkém umění, jak dávat různá jména stejné věci. V přítomné chvíli diktatura žije podle svého rozhodnutí manikurovat se. Mnohé drápy, které tak dlouho drásaly lidi, byly ostříhány. Ale nic nepředstírající diktatura asi by se vrátila, kdyby strana se cítila ohrožena ve své vedoucí roli. Na začátku destalinisace, kdy českoslovenští vůdci nevěděli dobře, co se v Rusku stalo, co se odtamtud na ně hrne, panoval zmatek volnosti, který rozpačitá strana váhala násilně potlačit. Dnes se jí zdá, že tehdy stála nad propastí. Neboť, jak strana dnes vzpomíná, vyskytovali se tehdy lidé, kteří "pod rouškou umělecké nebo novinářské svobody pokoušeli se popírat vedoucí roli komunistické strany". Tito zbabělí muži zřejmě nebyli schopni kouzelnického kousku, který každý stalinistický učen hravě svedl, dát svobodu a diktaturu dohromady.

Od té doby strana se zase našla. Dnes opět je vše jasno. Kdo udržuje diktaturu, kdo nedopustí, aby vedoucí role strany byla oslabena? Jsou to, jak čteme ve vládních orgánech, jak pan prezident praví, muži, kteří "odpovědně reagují na život." Kdo pochybuje o vedoucí roli strany, reguje na život neodpovědně. I když strana sama sobě vyjasnila věci tímto způsobem a i když má v zásobě dost slov, aby jimi házela po těch, kdo s ní o tom chtějí debatovat, přece není bez starostí. Tuší, že určité věci těžko lze vyhlásit z mysli lidí. Tak tedy se vyskytli lidé, kteří popírali právo strany na vedoucí roli; jak mohli? Strana, ačkoli se tvářila sebevědomě, dobře ví, jak mohli. Je dvojí právo na diktaturu, na vedoucí roli. Jedno je přestní právo. Kdo má v určitém okamžiku dost hmotné síly může uchvátit vládu nad ostatními, aniž by se ptal na jejich úsudek. Druhé právo na diktaturu, právo morální, může snad, snad být vyloženo jako právo toho, kdo ovládá nepochybnou, svrchovanou moudrost. Zde právě začínají starosti komunistické strany, o nichž lze předpovědět, že budou vleklé. Ačkoli komunisté všude se zmocnili vlády pěstním právem, přece projevovali zřejmou snahu doplnit to právem morálním, právem nejvyšším, svrchované moudrosti, která prý, jak z nescetných traktátů se snaželo na čtenáře, je komunistické straně vrozena. Jak nyní věci stojí, komunisté nemohou necítit, že se na ně upírá pohled občanů s otázkou: vaše přestní právo je nám jasné; jaké je vaše jiné právo?

Neboť v destalinisaci vyšly na jevo a byly přiznány okolnosti, které v normálním úsudku podkopaly ono právo strany na vedoucí roli, které by snad mohlo vyplývat z velké moudrosti. Dáleka této velké moudrosti, strana po tři desetiletí si počínala nemoudře. Odsuzuje nyní stalinismus, jehož příkazy věrně prováděla a s nímž splývala v jednom, a zároveň znovu si činí všechny nároky na vedoucí roli. Jak to? Měla vedoucí roli i za stalinismu, ale to nikoho před níčem neuchránilo. Vedoucí role, absolutní diktatura komunistické stran neodvrátila po tři desetiletí ani pošestilosti, ani nevкус, ani lži, ani nezákonnost a hrůzy, což všechno dnes dohromady dostalo jméno stalinismu. Nevyhnutelná otázka vyrostla: k čemu

PAMÁTCE
JAROMÍRA MĚŠTANA

KRAJINA DOMOVA

Vít si ve spěchu zlomil

O zem zazvonila stříbrná lžice
I s rosníčkami zelené hradby

Se zřítily do Lužnice

Pasačka se stádem v prachu

V řece si myjí nohy staříčkové
Bílé husy — bílé husy na

Doudlebského potoka a Malše

Nechte snít rybáře o zlatých

Je krásné snít s nimi

Spodní proudy povříslly svazuji
Opánky NežárčinyZlatého písku slyším přesypání
Pod krunýřem z oceli
Led nezabráni reji pstruhů
Na dně zamrzlé OtavyPo vlahých proudech žízni země
A z jejich stružek pije hltavě
Studánka z níž se řeka rodí
Řeka podobná VltavěMé řeky už se nevrátíte
Vlaštovčíným letem do rodného

Jenom trochou vody zadržené

Každý večer můj otec záhony
Ze sbírky "Útěk do Egypta"

mu byla vedoucí role strany? Jestliže tato otázka nesmí do úst, zůstává v mozku.

Strana se neosvědčila ve vedoucí roli, proč má v ní pokračovat? Buďto to není logická otázka, pak to má být řečeno. Nebo je to logická otázka, pak na ni má být odpovězeno. Strana odpovídá, ale jen tolik, že ji ani nenapadne vzdát se vedoucí role. Tato otázka, ač jen zřídka jasně vyslovena a tato odpověď znovu a znovu jasně opakována, byly vzrušujícím pozadím celé dlouhé destalinisační debaty. Strana odpovídá, že bude dále vládnout, poněvadž se v ní a jen v ní, shromáždili muži, kteří "odpovědně reagují na život". Ale, ačkoli ve straně se shromáždili tak vynikající muži, strana jako celek po dlouhou dobu stalinismu "odpovědně reagovala na život" tak, že rozněvala smrt a předníka vězení a koncentrační tábory. Podvodné procesy byly odpovědná reakce na život? Diktatura je morální i intelektuální vláda jedné skupiny nad lidmi. Situace nyní je taková, že strana, která sama doznává, že morálně a intelektuálně sešla na scénu, je neochvějná v odhodlání pokračovat v morální a intelektuální vládě nad lidmi.

Politická strana ovšem není jen idea a nekapituluje, jestliže zastávala ideu špatně. Politická strana je také samostatný organismus a má sobectví všech organismů. Je to také organizace, na níž mnoho lidí závisí existencí. Kdyby nebylo diktatury, komunistická strana by nemohla zaopatřovat své věrné tím způsobem, že je staví na vysoká státní a výrobní místa, kam nepatří. To je jeden z důvodů, proč strana pokládá za nemožné upustit od diktatury, která mimo jiné je nescitným ústavem. Tak tomu je, musíme dokonce říci, tak tomu přirozeně je. Ale i kdyby tomu tak je, pozorovatel má aspoň vědět, že má co činit se sobectvím jednoho organismu, který chce žít a vládnout - právo nebo neprávo.

Přítomná linie je: vládnout za všech okolností. Starí stalinisté, novolaní do boje, dělali, co uměli. Doozorovali pokusy mluvit o svědomí národa, a svým nádným stylem vyhlásili, že "ani pro takové názory skutečně u nás prostor není". Pro co iedně je prostor? I to stalinističtí debatěři řekli: "Svědomím národa" pravili, "je a může být iedně strana". Tak to tedy je. Strana hvala svědomím národa, i když šlapala po všech zákonech a vraždila v podvodných procesech.

PRÁVO ASYLU JE OHROŽENO - NESMÍME MLČET!

Václav Majer:

S pohnutím a se smutkem v duši, ale i s nadějí pozvedám veřejně svůj hlas k protestu proti postupu dánských a britských úřadů, které v poslední době odepřely právo asyly některým uprchlíkům ze zemí porobených komunisty. Jde o mnohem vážnější věc než byl případ manželů Mikulíkových, kteří v roce 1964 byli rakouskými úřady vráceni do Československa, neboť tento případ se později rakouské ministerstvo zahraničí snažilo s politováním vysvětlit. Případy k nimž došlo v červnu letošního roku v Dánsku a případ k němuž došlo v červenci v Anglii, jsou mnohem vážnější. Dánská cizinecká policie odůvodnila deportaci několika československých a maďarských uprchlíků do zemí komunistických režimů tvrzením ze dotyčného uprchlíka, "neproklázali, že byli ve své zemi politicky pronásledováni". A podle zprávy "Washington Post" ze dne 30. července, britské úřady odepřely právo asyly třem československým uprchlíkům: R. Holubovi, jeho ženě Marii a Milanu Bednářkovi s odůvodněním, že "neuvěřili dostatečný důvod pro přiznání asyly". - V obou případech jde o nebezpečný precedent nesprávného, lépe řečeno za vlasy přitáženého a proto falešného výkladu práva asyly.

V obou případech, obě země učinily rozhodnutí, která jsou nejenom nelidská, ale i v naprostém rozporu s přirozeným lidským právem asyly i v přímém rozporu s Chartou lidských práv, přijatou a slavnostně vyhlášenou plenární schůzí Organizace Spojených národů dne 10. prosince 1948. V článku 14. Charty lidských práv je výslovně stanoveno, že každý má právo hledat a získat asyl v jiné zemi s výjimkou případů, kdy jde o případy nepolitických zločinů, anebo v případech, které jsou v rozporu s cíly a principy Spojených národů.

Je obecně známo a bylo mnohokrát na nescetných případech prokázáno a na mezinárodním fóru dosvědčeno, že v zemích komunistické diktatury, tedy i v Československu a v ostatních zemích střední a východní Evropy, jsou porobenému lidu odírána všechna základní lidská práva uvedená v deklaraci Spojených národů ze dne 10. prosince 1948. Bezpočtukrát bylo také prokázáno, že v zemích komunistických režimů vůbec neexistuje osobní svoboda a bezpečnost, rovnost před zákonem, že v těchto zemích neexistují nezávislé soudy, svoboda tisku, svoboda pracovní, svoboda shromažďovací, svoboda vzdělání, svoboda náboženská, slovem, že v těchto zemích je stav novodobého otroctví, které postihuje fakticky - až na privilegovanou kastu komunistických aparátníků celý národ.

Každý občan, doslovně každý občan, který slepě neslouží komunistickému režimu, je dnem i nocí nyní, v době tak zvaného "uvolnění" - bezprostředně ohrožen persekucí i žalářováním! Z toho plyne, že ve smyslu Charty lidských práv a zejména také přirozeným právem člověka, každý občan zemí ujařmených komunistickým režimem, má právo na asyl ve svobodných, demokratických zemích!

Ale i kdyby člověk, který požádal o asyl, nebyl před tím bezprostředně osobně ohrožen, již ten samotný fakt, že o asyl požádal, znamená v očích komunistického režimu těžký zločin. To ostatně přiznal i úředník dánské policie pro cizince, když prohlásil, že se prostřednictvím dánského velvyslanectví dotazovali na osud vrácených osob a že velvyslanectví odpovědělo, že "nic neví, ale že však situace je dnes

Strana zůstává svědomím národa, i když sama svědomím ztratila. Oč jde? Jde, abychom se drželi stylu stalinistů, o "prostor", o to, aby v zemi bylo více "prostoru" v němž i jiná svědomí by mohla působit, jestliže svědomí diktátorské strany selže.

všeobecně liberálnější". Ten, kdo poznal krutost a nelidskost komunistických režimů, dovede si představit, jak ta "liberálnost" vůči vráceným uprchlíkům asi vypadá.

Uvedl jsem, že píšu tento článek s pohnutím a se smutkem, ale i s nadějí! S pohnutím proto, že jsem sám již po druhé v exilu. V roce 1940, když jsem uniknul ze spárů nacistické okupace, byl jsem vězněn v Maďarsku a nikdy nezapomenu na hrůzu, kterou jsem se svými kamarády prožíval, když tehdejší maďarský režim nás v poutech vrátil zpět na slovenské hranice, aby nás vrátil gestapu. Některým z nás se podařilo znovu utéci, ale někteří kamarádi byli vráceni a pokud vím všichni doma zahynuli. A nikdy nezapomenu na onu noc, když jsem přelšel přes hranice Bavorska do druhého exilu. V obou případech zemí, kde jsem našel útočiště, byla milovaná Anglie. Proto se smutkem protestuji, že také ta Anglie nyní se pokouší právo exilu okleštit. Cožpak si západoevropské demokracie nejsou vědomy, že takový postup je nejenom nelidský, ale i politicky nemoudrý? Což si nejsou vědomi, že tímto postupem pomáhají politicky komunistickým režimům? A že pomáhají zabeďňovat i ty malé skuliny v železné komunistické oponě, které vnitřní krize komunistických režimů a tlak vnitřního odporu, otevřely? A že si tak pomáhají kopat také vlastní hrob, neboť mezinárodní cíle komunismu a sovětského imperialismu se nezměnily?

Myslím, že máme všichni, celý československý demokratický exil i krajané ve svobodném světě, spolu s demokratickým exilem a krajané ostatních zemí střední a východní Evropy a se všemi věrnými přáteli ve svobodném světě, zvednout proti této nespovedllosti i politické nemoudrosti svůj varovný i protestující hlas. NESMÍME MLČET! Záměrně jsem v nadpisu tohoto článku uvedl slavná slova pražského arcibiskupa a dnes kardinála Josefa Berana, jimiž promluvil k svědomí československého lidu v únorových dnech roku 1948.

Nesmíme mlčet! Je nás v zemích svobodného světa statisíce exulantů i krajanů ze zemí porobených komunistickou diktaturou. Máme právo i povinnost apelovat k svědomí i rozumu a protestovat proti okleštování práva asyly nejenom ve jménu lidskosti, ale i proto, že jakékoliv okleštění výstředního práva asyly ohrožuje samotný jeho princip. A moje naděje je v tom, že věřím, že náš hlas nezůstane "hlasem na poušti", ale bude vyslyšen.

STRATFORDSKÝ ÚSPĚCH

Letošní sezona ve Stratfordu v Ontariu patří mezi nejúspěšnější. Kritika zvláště chválila provedení Falstafa / druhého dílu Jindřicha IV /, Čechovův Trěšňový sad a Mahogony Bertholta Brechta.

Po stránce finanční nejúspěšnější jsou Trěšňový sad, Julius César a Falstaff. Dobře navštívena je i Figarova svatba, v níž velmi úspěšně vystupuje Jan Rubes.

PRÁVO ZEMŘÍT

Dr. Charles Mayo, ředitel slavné Mayoovy kliniky prohlásil, že lidé mají právo zemřít stejně jako právo žít. Dr. Mayo kritisoval úsilí udržovat na živu pacienty, kteří jsou nevyléčitelní místo aby byli ponecháni zemřít v klidu a pokud možno bez bolesti. Rozhodnutí nechat pacienta zemřít by, podle Dra. Mayo, musilo být učiněno několika lékaři.

**A VAŠE PŘEBPLATNÉ
DOSUD NEDOŠLO**

JIŽNÍ AFRIKA

F. S. Meisel

Ze zemí, které jsme navštívili, je mimo Palestinu jen ještě Jihoafrická Unie, která nemá nezaměstnaných, a je proto pro nás zajímavá nejen obchodně, též hospodářsky.

Když jsme letěli nad Natalem a Transvaalem překvapila nás mile uspořádanost polí a lučin a připomínal nám kraj pod námi úrodné lány Hané neb Banátu, jen s tím rozdílem, že bylo nutno letět dosti dlouho, než bylo vidět větší usídlosti. Jména osad prozrazují původ kolonistů, nacházíme zde nejen Berlín, Potsdam, Frankfurt, Heidelberg, Hannover ale též Kronstadt, Pietersburg, nejvíce ovšem jména holandská. Vždyt Búrové, národ pilný, bodrý, mluví holandským nářečím, dnes druhou státní řeč v Jižní Africe, nazývanou "African". Všechny nápisy jsou dvojjazyčné a Angličané, při své známé toleranci, jdou tak daleko, že kupujete-li ku př. známky poštovní, obdržíte jednu s nápisem anglickým a druhou african. O jejich jednoduchosti mluví snad nejlépe nápis na pomníku jednoho z jejich velíků v Kapuském městě, zní stručně: "Sedlák, voják, státník". Nemohl jsem jen vypátrat, proč si libuje v šesti až osmispřežení. Jedli farmář na louku pro dvě otoky sena zapřáhne si nejméně tučet kravek neb oslíků a práská vesele bičem. Bude to asi něco podobného, jako když pravý Tyrolák nejde pro cigarety do trafiky, aniž by si vzal svůj rucksack / tlumok /, neb když jsme viděli černošku jak nesla malou láhvičku na hlavě a volnými rukama si vesele pohazovala.

Z měst nás nejvíce zajímalo Johannesburg, město zlata a Kimberley, město drahokamů. Johannesburg město plné života a ruchu, ulice přeplněny nejkrásnějšími americkými auty, nejnovějších typů, obchody - paláce, přepychově avšak velmi vkusně zařízené, zabírající více-ro posehody, jsou to pařížské obchodní domy v menším vydání, ve kterých proudí zástupy kupujících. Ulice čisté, se signálovým zařízením na každé křižovatce, chodci ukázněni, řídí se přesně podle červených a zelených světél. Všude čilý stavební ruch, ještě pěkné, dobře zachovalé domy / celé město není starší než 40 let / mizí, aby udělaly místo moderním / mrakodrapům. Věřejné budovy moderní, kina luxusní, nádraží v Johannesburgu, nejpěknější, které jsem doposud viděl, ústřední hala připomíná foyer dvorní opery vídeňské, všude plno života a ruchu, inu po zlaté velká poptávka, stoupá. A nejen, že všechny již zastavené doly jsou zase v provozu ale zakládají se i nové neb vysoká cena zlata dovoluje též doložení v dolech s ložisky méně bohatými, v kterých se to ještě před dvěma lety nevyplácelo.

V Kimberley jsme přistáli na letišti prostraném, nejmoderněji zařízeném, vybaveném osmi přistávacími světlomety, dálkovým majákem. Letiště je ohraničené světly, všechny překážky jsou osvětleny výstražnými lampami. Radiostanice, hangary a bufet též ovšem neschází, zkrátka nejlepší letiště na celé naší cestě.

Cestou do města, velká nádherná budova, "jeden z nejluxusnějších hotelů v Africe, teď ovšem uzavřen" vysvětluje náš průvodce, jedem pak podél velké krásné zahrady, je to botanická zahrada, kterou pořídil a daroval městu obchodník drahokamů a zřídil též bohatou nadaci na udržování. Mijíme velkou budovu - bývalý hotel - nyní škola. Přijíždíme do města. Město bez ruchu, mnoho obchodních místností zavřeno, na většině vývěsky "TO LET" k pronajmutí, ulice výstavně, krásná pošta, pěkná výstavná radnice - avšak všechno liduprázdne a působí po Johannesburgu stísnujícím dojmem. Průvodce nám vysvětluje.

"Všechny pozemky v okruhu 100 až 150 mil tak jak celé město patří společnosti, která před dvěma lety zastavila doložení, neb náklady v nových dolech, hlavně v belgickém Kongu činí jen 25% nákladů zděšších a proto společnost doluje teď jen v Kongu a zde má jen brusírny a hlavní sklad. Ještě před dvěma lety byl zde život, snad mnohem čilější jako dnes v Johannesburgu, mnoho se zde vydělávalo a dle toho též žilo, ale dnes-kdo se ještě neodstěhoval, opouští Kimberley brzy, máte zde prázdné vilky levně neprodejné, slavné aukce drahokamů, které se konaly každé úterý a pátek, a ku kterým se sjížděli kupci z celého světa nestojí dnes ani za řeč, "nikdo k nám nedojíždí" slovem druhé Brugge - město umírající."

Honosí se krásným výstavným stadionem. Byl projektován menší, avšak při plánování našly tak velké drahokamy, že sportovní klub Kimberleyský je dnes snad nejbohatším v celé Africe. "Či je tato krásná vila" táži se. "Patří stavěti, který měl štěstí a při kopání základů přišel na krásné kameny a dle toho pak stavěl a ještě mu mnoho zbylo." Jedeme vedle budov obklopených třemi drátěnými, přes dva metry vysokými ploty, jsou to světoznámé drahokamové doly kimberleyské, dnes všechny opuštěné. Mezi jednotlivými ploty pobíhají ještě cvičení psi a uvnitř obcházejí stráž, doufají ještě pořádek, že aspoň u dolů vydatnějších bude se možno snad jednou ještě pracovat.

Dělníci domorodí museli se vázati na šest měsíců. Po celou tuto dobu nesměli opustit oplocené, vyhrazené jim ubýkace, dostali vyplaceno pouze část mzdy a měli možnost stravovat a kupovat si vše potřebné v závodní obchodech. Nechtěl-li dělník prodloužit smlouvu, přišel na dva dny do pozorovací stanice, ve které ricinusový olej prozradil nepohodlí-li některý drahokam na památku. Po další kontrole a po vyzvednutí nastrádané mzdy mohl se pak vrátit do rodné vsi. Evropané, pracující v dolech, většinou femeslníci, směli bydlet ve městě, dostávali vysoké mzdy / L 10.- týdně / nepoctiví byli propuštěni a jejich jména uveřejněna, co se avšak jen zřídka přihodilo.

Když jsem se při zpátečním letu tával v Mbeyi, severní Rhodesii anglického farmáře, nezávidil-li Transvalu jeho zlato odpověděl mi:

"Nikoliv, roste nám zde káva, jedna z nejlepších na světě, výborný čaj, tabák dobře placený, obděláváme pole, louky a dává se nám dobře, věřte, je to jistější než doložit zlato neb drahokamy. Neměnil bych."

(PSÁNO R. 1934)

AKADEMICKÝ SOCHAŘ
JOSEF ARNOŠT GAUSE

Zije se svou rodinou v Burlingtonu, Ontario. Mistr Gause se narodil v roce 1910 z českých rodičů v jugoslávském Splitu. V útlém dětství se dostal do Kraľovic u Plzně. Sochařství se učil u ak. sochaře Šipa v Plzni, později studoval u profesora Folkmana a na Akademii u prof. Kafky a Otakara Španíla. K jeho pracím patří socha Antonína Švehly v Liblíně, kardinála Kašpara, presidenta PVV Barty, továrníka Kudrňáče a řada dalších. V Belgii byl oblibencem ministerského předsedy Van Acker a kromě četných kostelních prací vytvořil sochu starosty města Ostende, ministra spravedlnosti, policejního presidenta a dalších významných belgických činitelů. Od roku 1951 je v Kanadě, kde svým uměním ozdobil novou krásnou soudní budovu v Hamiltonu, jeho tři reliéfy zdobí universitu Mac Master, v hamiltonské galerii je portrét starosty Jacksona, v Ottawě reliéf na budově Veteran Affairs a v Chatthamu socha sv. Antoníčka.

OZNÁMENÍ

Ontario
Hospital Insurance

vztahuje se nyní
na nezaopatřené děti
do 21 let

Počínaje 1. zářím 1965 vztahují se výhody Ontario Hospital Insurance „Family“ na svobodné, nezaměstnané děti do 21 let (dříve to bylo jen do 19 let). Toto se týká i dodatečného „semi private“ příplatku, který se platí současně s Ontario Insurance.

Dosažnou-li děti 21 let nebo v případě jejich sňatku anebo získají-li stálé zaměstnání, musejí být pojištěni samostatně. Potřebné formuláře jsou k dostání v nemocnicích, bankách, v Province of Ontario Savings Offices a v Commission offices.

Rodinné pojištění vztahuje se i na osoby přes 21 let, jsou-li tělesně nebo duševně zaoštalé a závislé na rodičích. Tento případ přichází v úvahu jedině, když tyto osoby byly pojištěny před svým 21. rokem.

VRÁCENÍ PREMIÍ

Svobodné a nezaměstnané osoby do 21 let, které mají zaplacenou individuální premii před 1. zářím 1965 a spadají nyní podle nových předpisů do kategorie závislých členů rodiny, mají nárok na vrácení těchto zaplacených premií. O vrácení premií musejí požádat, protože to je jediná možnost, jak zjistit jejich nárok. Dole připojeného formuláře k tomuto oznámení mohou použít ti, kteří budou žádat o přímé navrácení zaplacených premií. Premie zaplacené prostřednictvím vaší skupiny (jinak než jako zaměstnanec) bude vráceno prostřednictvím vaší skupiny.

POZNÁMKA:

Příručky o tomto pojištění budou nyní měněny vzhledem k nové věkové hranici a proto v dosavadních pamfletech je nutno čísti věk 19 jako „věk 21“.

ONTARIO HOSPITAL SERVICES COMMISSION
TORONTO 7, ONTARIO

REQUEST FOR REFUND

To Ontario Hospital Services Commission, 2195 Yonge St., Toronto 7, Ontario

DEPENDANT'S SURNAME (FAMILY NAME) Please print

DEPENDANT'S TWO INITIALS

☐ Mr.
☐ MissIF ADDRESS IS RURAL ROUTE or GENERAL DELIVERY
INSERT NAME BY WHICH YOU ARE KNOWN (i.e. Tom, Harry, etc.)

DEPENDANT'S DATE OF BIRTH

DAY MONTH YEAR

194

POSTAL ADDRESS

R.R., BOX, or STREET NUMBER

DEPENDANT'S HOSPITAL INSURANCE NUMBER

NAME OF CITY or TOWN (Please print)

I am under age 21, unmarried and financially dependent upon my parent or guardian who is insured in Ontario Hospital Insurance at the Family premium.

Signed

DEPENDANT

Please cancel my personal coverage under the above number and refund premiums paid for the benefit period beyond September 1, 1965.

Signed

PARENT

DATE

ADDITIONAL COPIES OF THIS FORM ARE AVAILABLE UPON REQUEST

KU KLUX KLAN V KANADĚ

Amherstburg u Windsoru v Ontariu viděl minulý týden na náměstí hořící kříž, symbol neslavné organizace Ku Klux Klanu. Černoští obyvatelé tvrdí, že maskovaní muži stříleli na jejich děti. Na černošském kostele se objevily nápisy, hrozící černošům.

Mistr Gause pilně tvoří v kruhu své rodiny, manželky rodem Belgičanky a čtyř synů od 7 do 17 roků starých. Přejeme mu mnoho dalších úspěchů a těšíme se, že svým uměním obohatí naši krajauskou větev.

CESTA DO RAJA

(Canadian Scene) — Hradská mezi Banff a Jasper otvírá cestu a ponuka domácí pohodlie i najhzyčkanějšímu měšťanovi v krajině, která volakedy bola navštevovaná iba najchrabřejšími trapermi a poľovníkmi. Dvojité hradská vedie do malebné horské krajiny s desatisíc stop vysokými vrchmi, odstrašujúcimi bydlíšťami kamzíkov, sobov a medveďov. Federálna vláda ukončila túto hradskú v r. 1964 s cieľom podnietiť turistický ruch. Departement severských záležitostí vybudoval veľký počet priestančiev na ktorých si turisti môžu rozložiť vlastné stany a parkovať nájdu tam drevené cha-

CENTENIÁLNE SADENIE

(Canadian Scene) — Kanadské školské deti, od 5. až po 10. triedu, budú v rokoch 1965-66 sadiť stromy na počesť Storočnice kanadskej Konfederácie. Pred sto a perdesiatimi rokmi prví osadníci museli stinať stromy a tak urobiť miesto pre domy a osady. Dnes, provinčný Departement pôdy a lesov začal veľkým počtom zalesňovania holých plôch a stromy ktoré školské deti vysadia budú prírodnými zdrojmi pre budúce generácie Kanady.

ty s otvoreným ohnískom a s obami palivového dreva a parkoviská pre autá.

TAK ODPLÁČÍ KOMUNISTICKÝ SVĚT

Václav Láska.

Článek ministra Václava Majera "Ještě k výročí pražského povstání" v Našich Hlasích z 19. června, s uveřejněnou fotokopii protokolu o německé kapitulaci s podpisy členů představenstva České Národní Rady, vyvolal ve mně vzpomínku na generála K. Kutlvašera, který listinu spolupodepsal.

Jako ruští legionáři navštívili jsme se za války, při čemž samozřejmě se debatovalo o tehdejších událostech doma i na frontách, ale ačkoliv jsme byli oba šťastnými v odboji v různých skupinách, žádný z nás se druhému o svém účastenství nezmínil z důvodů na snadě jsooucích. Až 5. května 1945, kdy vypuklo povstání, když jsem telefonoval jeho vedení upozornění na chyby v cizojazyčném provolání rozhlasu hlavně anglickém, byl jsem překvapen, že moje zavolání přijal přítel francouzský legionář Stafl, s nímž jsme též kuli pikle než byl zatčen krátce před povstáním, který mi sdělil, že tam je vojenským velitelem povstání gen. Kutlvašer.

Když minuly prvé dny chaosu po vítězství, blahopřál jsem mu později k skvělé vůdčí účasti na této historické události sděluje mu zároveň, že jistě nevěděl, že měl pod svým velením moje oba syny, kteří se zúčastnili bojů a z nichž jeden byl raněn a vyznamenán za chrabrost, načež mi odpovídal dopisem z 20. července, v němž děkuje za mé ocenění jeho zásluhy, ačkoliv skromně říká "že si je zasloužil jen částečně" a 28.V. velitelem armádního sboru pokračuje: "Snad víš, že jsem od v Brně, ale bude to jen do 1.VIII. tohoto roku, kdy ex offio nastupuji dovolenou dva měsíce, velení sboru jsem zůstal a pak "moudrý arch". Neprovedl jsem nic špatného, ale důvody jsou stejné jako u Smrkovského a Dr. Kotrlého. Padáme všichni vedoucí z "Bartoše", mezitím co ošetřovatelky z nemocnice dostaly válečný kříž, my ani slova díky, ani dekorace ani povýšení, ale v.v.

Čili dopadám stejně jako Benedek u Hradce Kralové, který bit-

vu prohrál. Praha bitvu vyhrála, al evedení to prohrálo. Snad to poslední slovo není, ale možná, že je. Blahopřejí Ti k Tvým statečným synům. S přátelskými pozdravy gen. K. Kutlvašer.

Ono to sice poslední slovo nebylo, ale bohužel ne ve smyslu zlepšení, jak to myslel, a naopak bylo ještě hůře. Přišel hrůzný únor 1948, po němž byl generál Kutlvašer brzy zatčen a uvězněn s odsouzením na 20 let nebo na doživotí, nemylim-li se. Jeho paní Růžka, která se dokonce i pokoušela o literární tvorbu v češtině, žila v nuzných poměrech a pletla svetry, aby si situaci trochu ulehčila. Bly propuštěn r. 1960, když již jeho zdraví bylo úplně podlomeno a komunisti nechťeli, aby na nepadlo odium, že vojenský velitel pražského povstání, zemřel v jejich vězení. Dostal místo obsluhovače výtahu v obrazárně, avšak zemřel brzy na to téhož roku.

Tak se odměnil komunistický režim člověku, který měl zásluhy o znovuvybudování samostatnosti našeho národa za první války a o osvobození Prahy od nacistického jha, už dne 8. května před příchodem Rusů, kteří přijeli až ráno 9. května a zlikvidovali jen zbytky odporu SSmanů.

A stejnou odplatu dostal druhý podpisovatel protokolu o německé kapitulaci kapitán Jaromír Nechanský, který za války byl velitelem zpravodajské skupiny, která dodávala cenné zprávy vojenské i politické do Londýna, o nichž se po válce spojenecké vedení vyjadřilo, že byly nejlepší ze všech obsazených zemí střední Evropy. Byl také brzy po únoru zatčen, obviněn z podvratné činnosti proti nastolenému komunistickému režimu a popraven.

Oběma hrdinům patří naše věčná vzpomínka v tomto roce výročí. Jedno však nemůžeme pražským režimistům vytýkat, totiž že nebyli důslední; oni totiž odplácejí stejným nevděkem svým zasloužilým a význačným členům jako byli na př. Clementis a spol. Ti ovšem nám neříkají totéž, co Kutlvašer a Nechanský.

JDETE NA SVĚTOVOU VÝSTAVU

Již během 1964 sezony jsem pronajímal pokoje ve svém rodném domě návštěvníkům Světové Výstavy. Dům jsem pro ten účel zvláště upravil. Na základě oznámků v krajském tisku přišlo ke mně mnoho krajanů, kteří byli spokojeni jak s ubytováním, tak s rozumnými cenami, které jsem žádal.

Letos, poslední rok výstavy, budu opět pronajímat pokoje ve svém domě, který jest položen v klidné residenční části Flushing blízko výstaviště. Nechte proto ztrávit svůj letošní pobyt v New Yorku u krajana? Budete bydlet pohodlně v přátelském prostředí a za polovinu cen žádaných v hotelech a motelech v tomto okolí. Nebudete mít problém s parkováním a na výstavišti budete během několika minut.

Dotazy v češtině, slovenštině nebo angličtině odpovím obratem. Pište na

Mr. Josef Burbník
29-14 163 Street
Flushing, N.Y. 11358

L. LUNSKÝ OPTIK

Prohlídky očí

Zhotovení brýlí

Prvotřídní kvalita

Hovoříme česky

470 COLLEGE ST., TORONTO
WA 1-3924

YAROSLAV HUEBER

ADVOKÁT a NOTÁŘ
347 BAY STREET

Suite 210

Toronto 1

Tels.: EMpire 8-5536-927-1196

Ak chcete koupit nebo prodat nehnuteľnosti v Torontu obraťte sa na

MICHAEL J. VLČKO,
Realtor

1 Sorauren Ave. pri Queen W.
Telefón 533-2288

EVROPSKÁ LÉKARNA

posílá

LÉKY DO ČSSR

Rychlé a přesné dodání

HILARY'S DRUG STORE

24 BATHURST ST.

TORONTO

Tel.: EMpire 8-1059

PRAHA, VÍDEŇ,

BENÁTKY

POUZE \$439.00

AIR & OCEAN

TRAVEL CENTRE LTD.

1 ADELAIDE ST. E.,

(roh Yonge St.)

TORONTO

EM 3-8888 (4 linky)

KAREL BUZEK,

Notář.

VEŠKERÉ OPRAVY

chesterfieldů a čalouněného

nábytku provede Vám

PAVEL ČERNÝ

ROZPOČTY ZDARMA

537-5592

PROCK INSURANCE AGENCY

14 Conrad Avenue Toronto 4

Tel. 537-2631

AUTO - POŽÁR - BONDY

Dopravní a všeobecné pojištění

Výhodnější a levnější podmínky

Auto - financování

Připravujete se na cestu kamkoliv, nebo plánujete pozvat své dražké z Československa?

LETADLEM MIAMI pouze \$154.00

" MEXICO " \$199.00

Zavolejte neb navštivte Mrs. L. VESELY

VESELY & GREBEN TRAVEL AGENCY

360 Bathurst St.

Toronto 2B

Tel. EM. 3-4366

F. C. Štěrba:

LILIOVÁ ULIČKA

S náměstíčka před Klementinem vybíhala skrývané a téměř nepozorované k Betlémskému plátku. Na rohu stará vinárnička Pilát a Weiser, naproti ní bývalý prvý slavný kinematograf Ponrepo. Úzká a tmavá, tajemná a stará. V polovici jejího úhořího těla vsedl si rozložitý letitý Annenský klášter, v němž Haasovo nakladatelství nakupilo kolem dokola obstarožného kostela spoustu přístavků, nástavků a ohyzdných bud skladů a kůlen.

U Haasů tiskli bez ustání gratulační listky ke jmeninám, narozeninám, k vánocům, velikonočním, letnicím, kalendáře stolní, nástěnné i kapesní, kondolenční listky i pohřební parte a všechnu tu spoustu papíru užívající ode křtu až ke hrobu, při veselkách, zásnubách, promociích, primiciích, výročních a oslavách.

Když pak udýchaně přibíhla ulička ta milá na blízko k Halánkovu domu setkala se na jedné straně s křídlem Náprstkova muzea, na druhém chodníku pak s "Monakem", proslaveným pražskými kumštýři všech odrůd. Bývaly tam nepřipravené a proto tím lepší výstupy, sóla, přednesy a žerty hravé i dravé. Hostinskému často nestačila křída, aby znamenal všechny ty dlouhy, dloužky, pomníčky, řady i výpůjčky. Ale veselo tam bylo vždycky jako v prvotřídním kabaretě. Veselá bída se již o to postarala.

Sem chodíval také slavný advokát chudých, poslanec zemského sněmu, bohem a piják dr. Uher, autor velebných písní "Přýč a přýč je všecko..." Také tu činil "pítevní produkce, zápasy a závody" tlustý Jarka Hašek, skicoval tam malíř Karel Rélink a popíjeli svorně jiní mistři palety, dláta a rýdla. Byla to opravdu umělecká krčma, která měla krmě chutné i trunčky silné, obsluhu mírnou a dobře vylečeného šenkýře.

V Liliové ulici bydlel také můj přítel Láda Fialka a tak se sešly lilie s fialou vonnou. Pražátko to rozené, veselé, čilé a vnímavé. Byl elegantem, filosofem, malířem-samoukem, vášnivým čtenářem a neméně prudkým Don Juanem. Pro líbeznou tvářičku byl schopen každé oběti. Dovedl ji také herecky předvést vyznání žhavé lásky, aniž byl tragédem blízkého Národního divadla. Vyskytl-li se však na jeho cestě k novému diváckému srdci drzý sok, jak on říkával, moudře ustoupil, neboť byl vyznavačem hesla: Lepší živý bačkora, nežli mrtvý hrdina! A vůbec ženská prý nestojí za to, aby se pro ni nosila nůše na trh. To ovšem žádné Evě do očí neřekl, aniž by některému rivalovi vytkl slůvkem, že překáží rušivě jeho nové lásce.

Příjezdy v Liliovce byly tiché jako Hašlérův "Starý dům" na Malé straně, čpely plísni, vápennou starobou, dřevem a lakem, byly tmavé jako sklepy. V jednom z nich ústil průchod z Řetězové ulice, kterým časné z rána spěchali komíníci s bílým turbanem kolem hlavy a plechovou terbičkou po boku do černé práce.

Chodníčky byly právě tak pro jednoho chodce. Ovšem nebezpečí přejetí tam nebylo, protože provoz byl chabý. Byla to jakási spojka mezi Mariánským pláckem a nábrežím u divadla. Kdo měl na spěch, běžel právě Liliovou ulicí, aby se vyhnul oživenému nábreží.

Ulička jakých bylo ve Starém Městě na tucty a každá měla své vlastní kouzlo, svoji vůni, svůj půvab, skřítkovská okénka, obří portály, vrata a nadýchané bal-

NOVÉ ČÍSLO "PROMĚN" SVU

Proměny dovrší svým říjnovým číslem / už je v tisku / druhý ročník, budující svůj směr a smíme-li říci, i svou tradici. Ta se vyjadřuje vždy v úvodníku, který je věnován rozboru jedné zvláště zajímavé aktuální otázky, kdežto ostatní část revue je rovnoměrně rozdělena mezi hlavní obory vědění, i když vydavatelskému nejde snad o to, aby se z čtvrtletníku tvořila encyklopedie věd a umění.

V souhlase s tímto směrem říjnové Proměny, čítající jako obvykle 60 stran, přináší úvodník o dvaceti letech výročí Spojených národů; či správněji o kladných i méně úspěšných stránkách této světové organizace.

Poezie je zastoupena novými básněmi Mariana Žiara, Jiřího Kavky, Luďka Slámy a Igora Horského. František Listopad představuje "brazílskou paní Pozeň", Cecílii Meireles, s překlady jejich básní. Marie Danešová podobně seznamuje čtenáře s americkým básníkem Edwardem Fieldem. Matthew Spinka vzpomíná Husovy památky u příležitosti 550. výročí jeho smrti.

Je tu společný článek Pavla Zelivana a Ladislava Radimského "Quo vadis, Bohemia?" o duchovní situaci dnešního českého člověka; Vladimír Vaněk píše o Bohuslavu Martinu, který by se byl letos dožil 75 let; Zdenka Münzrová referuje o Dantových podobiznách od Giotta po Rafaela; Josef Kratochvíl se zabývá Československou dálkovou školou v exilu; zajímavý další článek je o statistice ve službách totalitních politických akcí.

Ve stati "Rozhovory" se Věra Stárková pouští do polemiky se stanoviskem Petra Kašpárka v dubnovém čísle Proměny, a v části beletristické Gertruda Goepfertová vypravuje pohádku pro velké "O zlém ševci Mocipánovi". A ovšem jsou tu četné knižní recenze a kritické rozborly.

Objednávky na Proměny přijímá kancelář SVU: Czechoslovak Society of Arts and Sciences in America, Inc., Room 914, 381 Park Avenue South, New York, N. Y. 10016, U.S.A.

Roční předplatné je \$5.00, pro členy SVU \$4.00. Jednotlivá čísla stojí \$1.50.

OPYTÁJTE SA NAS O KANADĚ

(Titul časopisu), čiže Canadian Scene, 28 Wellesley Street East, Toronto 5, Ontario, odpoví na otázky svých čtenářů ak sa tieto týkajú Kanady a kanadských pomerov ktoré sa týkajú mnohých čtenářů. Ak na vašu otázku nebudu odpovedané stane sa tak preto, lebo bola osobného rázu alebo si vyžaduje právnú poradu.

Čitateľ poľského časopisu "Zwiazkowiec" sa pýta: Moji rodičia, obaja vyše 80 rokov starí, prišli nedávno do Kanady. Majú nárok na penziu? ODPOVEĎ: Nie. Vaši rodičia musia žiť v Kanade najmenej 10 rokov aby mali nárok na starobnú penziu. Výnimkou sú tie osoby, ktoré pred poslednými 10 rokami už boli v Kanade a žili tu dvakrát tak dlho ako celá doba ich neprítomnosti za posledných 10 rokov.

STÁLE SE HLEDÁJÍ DÁRCI KRVE

kónky.

Kdy, kdy se zase sebou rozběhnu Liliová uličko, uličko mých

NAŠI V DÁNSKU A V ANGLII

Redakci se podařilo navázat přímý styk s jedním novým čl. uprchlíkem v Dánsku. Přineseme jeho podrobné vyličení situace od okamžiku, kdy byl zajištěn dánskou cizineckou policií, do podání žádosti o vystěhování do Kanady. Bylo potvrzeno, že jedna skupina "odskočilců" z východoněmecké výletní lodí byla vrácena do ČSSR. Jejich přesný počet není znám, avšak po této události dostal dánský ministr vnitra Per Haekerpus tolik protestů od dánských občanů, že se vláda rozhodla dát novým čl. "odskočilcům" v počtu 40ti t.zv. hospodářský azyl, který umožňuje, aby dotčení v Dánsku měli zaměstnání. Očekává se, že se v té době uprchlík bude starat o vystěhování do USA, Kanady, Austrálie a pod. Jsou náznaky, že podobně se chová i švédská komise, která sice vyžaduje, aby uprchlík každé tři měsíce žádal o prodloužení pobytu, ale zásadně nikoho komunistům nevydádá. Vysvětlení se spatřuje v tom, že ve Švédsku žije příliš mnoho Estonců-uprchlíků, kteří do značné míry ovlivňují veřejné mínění. Bude-li se počet našich nových uprchlíků v Dánsku a ve Švédsku zvyšovat, bylo by dobře, kdyby se obou zemích obnovila činnost výborů pro pomoc československým uprchlíkům, které byly velmi aktivní po roce 1948. Pokud se týče Velké Británie, příslušné úřady sice odmítly poskytnout trvalý azyl manželům Holubovým a Milanu Bednářkovi, povolily jim však dvouměsíční pobyt, aby si mohli vyřídit formality spojené s vystěhování do jiné svobodné země.

Chování dánských úřadů v případě první skupiny "odskočilců" bylo nesprávné a ukvapené. Je však na místě zmínit se o zkušenosti, kterou dánské úřady mě-

Z DOPISU NÁVŠTĚVNÍKA ČSSR.

"Dnešním Československem jsme byl zoufale zklamaný a nebudu moci dlouho na vše zapomenout. Jsou tam hrozní chudáci v hrozně duševní i hmotné bídě. Byl jsem také ve Vídni a asi 10 dní v Paříži. Můj konečný závěr je, že Kanada přes různé nedostatky je nejkrásnější země, ve které se nám opravdu dobře a spokojeně žije. Děkuji, že mě sem osud zavál. Budu zde nyní opravdu spokojen a jsem šťasten, že jsem kanadským občanem.

B.C., Sudbury.

BATAWA HLÁSÍ

Vítáme Sestru Nađu Markovou, která se vrátila z Evropy, kde ztrávila svou několikaměsíční dovolenou.

Zároveň vítáme Sestru Růženu Jančovou, která se vrátila šťastně z cesty do Evropy.

Blahopřejeme Bratru Dr. Ant. O. Dačarovi, členu odbočky Č.S.N.S. Batawa k sňatku s Miss Margaret Elizabeth Gill, dne 7. srpna 1965 v Guiseley, Leeds, Yorkshire, England. Přejeme novomanželům mnoho štěstí a spokojenosti na nové životní dráze.

Sestra Helena Vozobulová odjela do Evropy dne 7. srpna - přejeme ji příjemnou cestu a šťastný návrat na Batawu. Dne 8. srpna 1965

Č.S.N.S. Odbočka Batawa.

ly se skupinou čl. turistů-rekreativů letos v květnu: šest jich požádalo o azyl a azyl dostalo. O několik týdnů později si to pak 4 mladenci rozmysleli, šli na čl. vyslanectví se žádostí o repatriaci a vrátili se dobrovolně do ČSSR.